

KE ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI SYSTÉMU RAKETOVÉHO A DĚLOSTŘELECKÉHO ZABEZPEČENÍ VOJSK

Pro vytvoření podmínek ke zvýšení efektivity systému raketového a dělostřeleckého zabezpečení vojsk při odražení nepřátelské agrese je nutné především respektovat:

- požadavky vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy v oblasti technického zabezpečení ČSLA,

- postavení a úkoly služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování (SRDV) při přijetí rozhodnutí a plánování technického zabezpečení (TEZ),

- vlastní možnosti služby v oblasti zabezpečení vojsk municí a zajištění komplexních oprav poškozené výzbroje.

Při realizaci dvou základních způsobů přechodu ozbrojených sil do vyšších stupňů bojové pohotovosti, je z hlediska vytváření uskupení sil a prostředků služby RVD třeba věnovat pozornost včasnému, postupnému a skrytému narůstání výběrovým způsobem.

V prvním období (10 až 12 dnů) musí být připraveno k okamžitému použití 100 % výzbroje vojska PVOS, výzbroj, munice a ostatní materiál divizí prvního sledu, útvarů raketového vojska a dělostřelectva. Ze sil a prostředků výzbrojního zabezpečení budou uvedeny do bojové pohotovosti roty oprav výzbroje divizí prvního sledu, speciální dopravní oddíl a armádní sklady munice. V této době mají být připraveny k výdeji rovněž zásoby munice, uložené v předem určených skladech. Předpokladem splnění těchto úkolů je nepřetržitě dodržování koeficientu technické pohotovosti výzbroje a munice. U zbraňových kompletů vojska PVOS, PVO a RVD půjde dále o uvádění poznatků a doporučení sovětských specialistů do každodenní praxe. U rot oprav výzbroje divizí prvního sledu by měly být urychleně dokončeny rozpracované opravy a výzbroj předána zpět útvarům. V divizních a armádních skladech munice je nutné efektivněji využívat prostředky mechanizace a manipulace. Případné změny množství nebo sortimentní skladby munice je možné urychlit využitím počítače taktického stupně (POTAS). Hladký průběh nakládacích prací a vlastní vývoz munice za skladů operačních stupňů je možné zabezpečit reálným a ověřeným dohovorem s veliteli automobilních útvarů a jednotek.

Žádnou z těchto činností však nelze vykonat bez vzájemné součinnosti. V oblasti zabezpečení oprav výzbroje je na prvním místě zástupce velitele pro výzbroj (ZVV) útvaru (u operačního stupně – štáb ZVV) a orgány tankové a automobilní služby. Problematiku doplňování vojsk municí nelze komplexně vyřešit bez důsledné a konkrétní součinnosti s orgány týlu, veliteli druhého vojska a náčelníky speciálních vojsk a služeb.

Ve druhém období (do 10 dnů) bude hlavní činnost služby RVD zaměřena na skryté uvedení frontových skladů munice a výzbroje do bojové pohotovosti. Pouze kvalitně vybudovaná dispečerská stanoviště s všestranným využitím technických prostředků poskytnou záruku včasného zařazení zásob munice a materiálu do frontových brigád materiálního zabezpečení a frontové týlové základny. Rozvinutí vlastního zásobovacího systému i v této fázi bude vyžadovat věcný a ujasněný dohovor s orgány týlu. V závěrečné části tohoto období budou aktivo-

vány prapory a pluky oprav raketové a dělostřelecké výzbroje. Jejich připravenost ke komplexním opravám poškozené výzbroje bude závislá na stupni vycvičenosti dílenských specialistů, kvalitě dílenských prostředků a množství náhradních dílů. Příprava specialistů služby je uskutečňována pravidelně, nepřetržitě a plánovitě již v době míru. Požadovanou dovednost lze dosáhnout neefektivněji tím, že jejich výcvik je vykonáván na nově zaváděné výzbroji. Ke zvýšení odborné vycvičenosti přispěje i využití zařízení jak teritoriálních výzbrojních základů, tak vojenských opravárenských zařízení.

Ve třetím období bude dokončeno rozvinutí všech sil a prostředků všestranného výzbrojního zabezpečení. Zároveň je realizována prověrka připravenosti teritoriálních základů služby ke zmobilizování. Pozornost je soustředěna jak na vyčlenění vlastní opravářské kapacity, tak na vyčlenění pojezdných dílenských prostředků do míst technické pomoci k zabezpečení přesunu spojeneckých vojsk. Ke splnění tohoto úkolu je nejdůležitější prakticky zvládnout a osvojit si problematiku unifikace a standardizace výzbroje a munice. Materiální zabezpečení odkonzervování a příprava pojezdných opravárenských prostředků by měla být v souladu s pochopením organizační stránky věci skrytého narůstání bojové pohotovosti.

Síly a prostředky výzbrojního zabezpečení je vhodné v obraně rozmístit co nejbližší k předpokládaným prostorům největších ztrát. Na druhé straně je rovněž nezbytné uvážit i další zásadu, že případná úhroza si vyžádá přemístění, které sníží opravářskou kapacitu. V souladu se závěry vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy je vhodné rozmístit síly a prostředky služby RVD k vedení obranné operace takto:

- čtyř oprav výzbroje rozvinout ve vzdálenosti do 15 km od předního okraje v sestavě rot oprav techniky pluků prvního sledu,

- roty oprav výzbroje rozmísťovat ve vzdálenosti 20 až 25 km v sestavě praporu oprav techniky; jde tedy o rozmístění za postavení pluků druhého sledu na směru hlavního úsilí obrany; v případě potřeby je možné část sil vyčlenit ve prospěch uskupení dělostřelectva divize nebo za pluk prvního sledu na druhém směru,

- prapory oprav raketové a dělostřelecké výzbroje je možné rozmísťovat ve vzdálenosti 40 až 80 km od předního okraje v sestavě armádní opravárenské základny (AOZ), za taktickým pásmem obrany na směru hlavního úsilí obrany; do vyčleňovaných oddělení AOZ, která budou provádět činnost v taktické hloubce obrany, zařazovat roty oprav podle požadovaného typu výzbroje (tažená, samohybná děla, raketomety, PL děla, tanky, BVP atd.),

- pluky oprav výzbroje lze rozvinout v operační hloubce obrany ve vzdálenosti 120 až 200 kilometrů v sestavě frontové opravárenské základny (FOZ), vyčleňované prapory (roty) v sestavě oddělení FOZ budou pracovat ve vzdálenosti 80 až 120 km.

Pro každý opravárenský útvar (jednotku) je vhodné plánovat, rekonoskovat a připravit nejméně dva záložní prostory.

Praporeční a plukovní výdejny munice je účelné rozmísťovat v sestavě týlových jednotek praporu a pluku, to znamená, ve vzdálenosti do 20 nebo 30 km od předního okraje.

Divizní sklady pak rozvinout v sestavě praporu materiálního zabezpečení ve vzdálenosti 25 až 30 km od předního okraje. Armádní normativ munice, který je vezený dopravními prostředky brigády materiálního zabezpečení lze rozmísťovat před armádním pásmem obrany ve vzdálenosti 80 až 120 km od předního okraje.

Frontové sklady munice je zapotřebí rozmísťovat před prvním frontovým pásmem obrany v sestavě frontové brigády materiálního zabezpečení, což představuje vzdálenost do 150 km od předního okraje. Sklady munice a sklad výzbroje začleněné do frontové týlové základny je možné rozvinout na vzdálenost do 180 km od předního okraje.

Opravy poškozené výzbroje polních vojsk v obraně lze urychlit a zefektivnit promyšleným využitím zařízení stacionárních dílen, které jsou součástí obranných rajónů a pásme. Zde jde především o posádky divízi prvního sledu a útvary, které jsou určeny k překrytí státní hranice. Dobu opravy výzbroje lze rovněž zkrátit součinností s opravárenskými zařízeními teritoria, mezi něž patří výzbrojní základny, ale i některé vojenské opravárenské závody. Z hlediska uskutečňování všeobecných oprav mohou polní vojska dále využít i podniky národního hospodářství, které jsou v pásmu jejich činnosti. Proto je nutné konkrétně a reálně celou oblast zakotvit do příslušné dokumentace všech stupňů.

Pro dosažení komplexnějšího řízení technického zabezpečení ČSLA a jeho propojení s rozvojem, výrobou a dodávkami výzbroje a vojenské techniky z československého průmyslu byla dnem 1. srpna 1985 vytvořena nová organizační struktura ZVV. Vznikl nový samostatný druh zabezpečení, nazvaný **speciální technické zabezpečení**, které je zároveň jedním ze základních prvků všestranného zabezpečení vojsk.

Služba raketového a dělostřeleckého vyzbrojování plní úkoly nejen v rámci dělostřeleckého technického zabezpečení, které je nedílnou součástí technického zabezpečení, ale i úkoly jaderného, raketového technického i metrologického zabezpečení, je nutné hovořit všeobecně o výbrojním zabezpečení. Z toho vyplývá, že **Plán výbrojního zabezpečení** je pevnou součástí Plánu technického zabezpečení operace. Výchozími údaji pro přijetí rozhodnutí a plánování výbrojního zabezpečení je rozhodnutí ZVV. Náčelník služby RVD tak získává informace o pořadí jaderného a palebného ničení uskupení nepřítele, přiděleném množství munice, zabezpečení vojsk výbrojí, o opatřeních k obraně a střežení sil a prostředků služby, vyčlenění zdrojů munice a náhradních dílů, předpokládané ztráty a informace o stavu opravářských možností. Jak potvrzují zkušenosti z taktických i operačních cvičení, je pouze ZVV schopen formulovat pro službu potřebné údaje. Jako rovnocenný partner zástupce velitele pro tyl zvýšil důležitost a význam problematiky zabezpečení vojsk municí. Proto je nezbytné, aby orgány služby RVD nepřetržitě informovaly a předkládaly ZVV včasné, konkrétní a zdůvodněné návrhy na opatření při doplňování vojsk municí. Tuto činnost lze zlepšovat a časově zkrátit nepřetržitým využíváním souboru úloh projektu **Organizace a řízení zabezpečení bojové činnosti vojsk municí pro taktický stupeň velení**.

Nová struktura způsobila zároveň i změnu kvality v oblasti komplexního přístupu k opravám poškozené výzbroje. Vytvořené podmínky pro výstavbu nových opravárenských jednotek, otázky technického průzkumu bojiště, včetně odsunu poškozené výzbroje začaly nabývat konkrétní podoby. Tím, že součástí technického zabezpečení je jak tankové, tak automobilní a metrologické zabezpečení, došlo k neformálnímu pracovnímu sblížení těchto služeb. Je to významné především pro zabezpečení bezporuchového provozu výzbroje kombinovaných souprav.

K hlavním úkolům služby RVD při přijetí rozhodnutí a plánování TEZ na operačním stupni patří:

- zabezpečení vojsk výbrojí a municí, znalost reálných počtů výzbroje, technický stav a možnosti doplnění, úplnost pohyblivých zásob munice, vyčlenění zdroje munice a zámysl doplňování vojsk,
- předpokládané každodenní ztráty, jejich kvalitativní rozdělení a určení prostorů, kde lze očekávat největší ztráty,
- návrh sestavy opravárenských prostředků po jednotlivých směrech, v návaznosti na jednotlivé prvky operační sestavy a zámysl uskupení jednotek do vyčleňovaných oddělení AOZ (FOZ),
- způsob soustřeďování informací o ztrátách, rozmístění a rozsahu poškození výzbroje,
- stanovení kapacitních možností k opravám výzbroje na taktickém i operačním stupni, dále určení směrů hlavního úsilí opravárenských prostředků,
- určení konkrétních úkolů pro opravárenské jednotky a útvary, dále způsob a čas jejich rozvinování a osy přemísťování a také zámysl manévru v průběhu operace,
- zabezpečení ochrany a obrany,
- způsob odsunu a prostory shromaždišť poškozené výzbroje, nakládací stanice pro odsun poškozené výzbroje v rozsahu generálních oprav (GO) do vojenských opravárenských závodů,
- stanovení překládacích prostorů k odsunu poškozené výzbroje do GO mimo území ČSSR,
- vyčlenění dílenských prostředků do míst technické pomoci ve prospěch spojeneckých vojsk,
- využití stacionárních dílen, které jsou v obranných rajónech a pásmech, dále stanovení způsobu součinnosti s opravárenskými zařízeními teritoria,
- zámysl součinnosti se štábem ZVV, orgány tylu, veliteli druhů vojsk a náčelníky speciál-

ních vojsk a služeb při stanovení norem spotřeby a doplňování municí, náhradními díly a výzbrojním materiálem.

Cílem výzbrojního zabezpečení při odrazení nepřátelské agrese je včasné a nepřetržitě zabezpečení vojsk raketami, municí, výzbrojí a materiálem, jakož i jejich udržení v bezporuchovém provozu. Samotné výzbrojní zabezpečení je prováděno silami vojsk frontu (armády) v těsné součinnosti s výkonnými orgány služby RVD. Ty mohou být buď v přímé podřízenosti frontu (armády), nebo plní úkoly v rámci frontových (armádních) opravárenských základů, frontových (armádních) brigád materiálního zabezpečení a frontových týlových základů.

K výkonným orgánům služby frontu patří:

- frontové sklady munice,
- frontový sklad výzbroje,
- pluky oprav raketové a dělostřelecké výzbroje.

Ve frontovém skladu munice je k dispozici zásoba v celkové výši do 5 000 tun munice. Ve skladu výzbroje může být vezeno až 650 tun náhradních dílů. Pluk oprav raketové a dělostřelecké výzbroje, který se rozmísťuje v prostoru do 40 km², disponuje denní opravářskou kapacitou o hodnotě 6 950 normohodin (Nh). Součástí pluku je i rota evakuace.

K výkonným orgánům služby armády patří:

- armádní sklad munice,
- armádní sklad výzbroje,
- prapor oprav raketové a dělostřelecké výzbroje.

V armádním skladu munice může být k dispozici zásoba v celkové výši do 4 200 tun munice. Ve skladu výzbroje, který je součástí armádního skladu munice je pro zabezpečení zejména středních oprav (SO) vezeno 250 tun náhradních dílů. Prapor oprav raketové a dělostřelecké výzbroje může mít prostor do 25 km², jeho denní opravářská kapacita je až 2 650 Nh.

Vlastní odrazení nepřátelské agrese vyžaduje v oblasti výzbrojního zabezpečení především zabezpečení vojsk municí. Odrazení úderů vzdušného nepřítele si může vyžádat zvýšené požadavky na spotřebu protiletadlové munice, ale k odrazení pozemních vojsk nepřítele: protitankové, dělostřelecké i tankové munice. Palebné ničení nepřítele v celé hloubce jeho operační sestavy se promítne především ve zvýšené spotřebě dělostřelecké munice. Za základní způsob úhrady munice tohoto období předpokládám doplňování z pohyblivých zásob útvarů a svazků. Proto považují za nezbytné naložit veškeré pohyblivé zásoby munice na dopravní prostředky právě v době přechodu z mírového na válečný stav.

Chtěl bych upozornit ještě na závažnost zabezpečení vojsk dopravními prostředky, neboť mohou být např. odveleny do národního hospodářství jako výpomoc, nebo útvary cvičí mimo prostory posádek a pohyblivé zásoby munice jsou vyloženy. Z hlediska praktických zkušeností mohou vzniknout problémy i při nedůsledné organizaci dokládání těch druhů munice, které jsou skladovány pouze v objektech muničních skladů. Za kritické místo je považováno období do doby rozvinutí týlového zásobovacího systému armád a frontu. Proto by bylo vhodné vytvořit u divizí prvního sledu zvýšené zásoby dělostřelecké a raketometné munice v palebných postaveních k účasti dělostřelectva v hromadném úderu při zahájení agrese nepřítele. Doimnívám se, že tyto představené zásoby je vhodné vytvořit již v době míru, v posádkových skladech pluků prvního sledu ve vzdálenosti do 40 km od státní hranice. Pro vlastní zvýšení zásob v palebných postaveních by bylo optimální využít dopravní prostředky praporu materiálního zabezpečení divizí. Vozidla by po vytvoření zvýšených zásob provedla vlastní doplnění municí odběrem právě z těchto představených skladů pluků prvního sledu. K vytvoření těchto zásob ve frontových skladech slouží operační zásoby. Do frontových skladů munice, které jsou začleněny do sestavy frontové týlové základny, je vhodné přepravovat operační zásoby železniční. Do frontové brigády materiálního zabezpečení (fbmz) mohou být zásoby munice dopravovány prostředky automobilních brigád. Frontová brigáda materiálního zabezpečení zodpovídá za přísun munice do armádního skladu munice rozmístěného v sestavě armádní brigády materiálního zabezpečení (abmz). Přímou podřízené svazky frontu si mohou doplnit municí odběrem z prostoru fbmz ve výdejním místě. Zásoby armádního normativu se dopravními prostředky abmz mohou navést k praporům materiálního zabezpe-

čení divizí prvního sledu. Munici pro svazky druhého sledu lze dle situace rovněž přisunout do jejich prmez, nebo ji odebrat přímo v prostoru armádního skladu (obdobně jako v případě přímo podřízených armádních útvarů). V průběhu odrazení nepřátelské agrese se všechny sklady munice budou pravděpodobně přemísťovat v sestavě frontové týlové základny nebo příslušných brigád materiálního zabezpečení, a to vždy dle rozhodnutí náčelníka týlu – zástupce velitele frontu (armády).

Výchozím dokumentem pro doplňování vojsk je zámysl zabezpečení municí. Vychází z norem spotřeby k odrazení agrese a výše zásob, z kterých je možné ji uhradit. Spotřebu protitankové, dělostřelecké, raketometné munice a PTRS stanovuje velitel dělostřelectva, pěchotní a tankové – náčelník štábu a protiletadlové – náčelník vojska PVO příslušného stupně za přítomnosti náčelníka služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování. Při zpracování zámyslu je důležitým údajem i výše pohyblivých zásob munice, která musí být dodržena na konci odrazení agrese pro zabezpečení plynulého přechodu do protiútočné operace.

Závažnou stránku věci tvoří i rozdělení munice po rážích a družích. K tomu je nenahraditelná součinnost s orgány raketového vojska a dělostřelectva, na jejíž základě se získá právě uskupení dělostřelectva po jednotlivých rážích. Tato znalost velmi urychlí činnost odborných orgánů při vývozu munice ze skladů. Úkol může být splněn až podle pokynů náčelníka služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování frontu (armády). Za dopravu munice k vojskům zodpovídá náčelník týlu – zástupce velitele příslušného stupně. Samotné doplnění v prostoru bojových sestav vojsk není možné bez přítomnosti vševojskových velitelů, orgánů raketového vojska a dělostřelectva a orgánů vojska PVO.

Značné ztráty výzbroje při odrazení nepřátelské agrese by mohly způsobit i vysoké požadavky na činnost opravárenských útvarů a jednotek. Odborné orgány by měly v tomto období pracovat nepřetržitě, efektivně s cílem, aby se opravená výzbroj co nejrychleji navrátila do bojových sestav. To lze dosáhnout promyšleným využitím všech sil a opravárenských prostředků. S ohledem na operační a technickou situaci může být použití opravárenských prostředků rozděleno buď podle objemu prací (po sledech) nebo podle příslušných prostorů. Poškozená výzbroj se soustřeďuje z prostorů poškození do shromaždišť poškozené techniky (daného stupně) silami evakuačních útvarů a jednotek nebo přímo k opravárenským útvarům podle pokynů náčelníků druhů vojsk a služeb. V prvním pořadí se zpravidla odsunuje poškozená výzbroj, která vyžaduje běžné nebo střední opravy, a to především z prostorů, které mohou být nepřítelem obsazeny. Poškozená výzbroj v rozsahu GO může být dopravována do nakládacích stanic k odsunu do opravárenských závodů. K vlastnímu odsunu kromě evakuačních prostředků je vhodné využít všech dopravních prostředků, které se vrací do týlu frontu. Jde např. o odsun protitankových raketových kompletů, optických, infraoptických a zaměřovacích přístrojů, granátometů a protiletadlových kulometů 12,7 mm. V případě odrazení agrese se mohou více používat specializované shromaždiště poškozené techniky než společná. Při vlastní organizaci práce je nezbytné se zaměřit na zabezpečení komplexních oprav. K tomu musí být vytvořeny především:

- dostatečné zásoby náhradních dílů,
- kvalitní úroveň součinnosti jednak mezi službami a druhy vojsk, ale i uvnitř frontových a opravárenských základen,
- technologická návaznost opravářských postupů u kombinovaných soupřa, (racionálně vyřešit opravy podvozku a nadstavby, v níž je umístěna výzbroj, optika, infraoptika a zaměřovací přístroje a munice).

Proto k zabezpečení oprav výzbroje jsou vytvořeny zásoby náhradních dílů tak, aby u jednotlivých rot praporu oprav raketové a dělostřelecké výzbroje tyto zásoby postačovaly na tři dny opravářské činnosti a u velitelství AOZ na dva dny. Připočteme-li zásoby náhradních dílů vezených v abmz, mohou být střední opravy u armády materiálně zabezpečeny na sedm dnů. U jednotlivých praporů pluku oprav raketové a dělostřelecké výzbroje stačí zásoby na tři dny opravářské činnosti, zásoby u pluku na dva dny, u velitelství FOZ rovněž na dva dny. Zahrneme-li zvláštní zásoby ve skladech FTZ pro AOZ a FOZ, domnívám se, že SO u frontu mohou být zabezpečeny na dvacet jeden den.

Prapory a pluky oprav raketové a dělostřelecké výzbroje bývají zpravidla v průběhu odrážení nepřátelské agrese určeny k poskytování SO u poškozené výzbroje. Armádní prapor ve zvláštním případě může provádět i část běžných oprav výzbroje, kterou síly a prostředky taktického stupně buď nestihly a nebo je z hlediska složitosti nemohly opravit. Tyto jednotky a útvary lze rozvíjet buď ve shromaždištích poškozené techniky nebo v jejich bezprostřední vzdálenosti. Předpokládám, že k důslednému splnění úkolů výzbrojního zabezpečení při odrážení nepřátelské agrese s ohledem na operační situaci a rozmístění fondu pro opravy lze vyčlenit ve prospěch vojsk frontu (armády) potřebný počet opravárenských jednotek a útvarů.

Smyslem tohoto článku bylo ukázat, že požadavky, které jsou kladené na výzbrojní zabezpečení při odrážení nepřátelské agrese, zejména v oblasti doplňování vojsk municí a poskytování komplexních oprav, lze splnit. Kvalita je závislá na promyšleném spojení dokonalé odborné připravenosti příslušníků služby a materiálním zabezpečením za neustálého prohlubování součinnosti se všemi službami a druhy vojsk.